

6. I verbi pronominali italiani: guida completa per stranieri. *Best Italian Classes*. URL: <https://www.bestitalianclasses.com/verbi-pronominali-italiani> (дата звернення: 15.11.2024).
7. The ultimate guide to italian pronominal verbs (verbi pronominali) – *Smart Italian Learning. Private Italian Language Classes Online*. URL: <https://italianpills.com/italian-grammar-2/italian-pronominal-verbs/> (дата звернення: 15.11.2024).

Ділай Ірина Петрівна

*кандидат філологічних наук, доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

СИСТЕМНА МОДЕЛЬ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДРУНТЯ

Визначення значущості одиниць та категорій у системі мови – одна з ключових проблем сучасної лінгвістики. Відхід від традиційного структуралістського трактування системи, яке розглядало мову як статичну абстракцію, до системи як структурно-функційної єдності, відкриває нові перспективи для дослідження значення та його актуалізації. Основою таких досліджень є системно-функційна граматики М.А.К. Геллідея [4], а також узуально-базовані теорії когнітивної лінгвістики [3; 5].

Системний підхід у лінгвістиці зародився у працях структуралістів, зокрема Фердинанда де Соссюра, який розглядав мову як систему знаків з відносинами між ними [1]. Однак сучасні дослідження вказують на функціоналізм у його концепції. Поняття системи як множини елементів, що взаємодіють з середовищем, розвивалося в науці і було зокрема представлено Л. фон Берталанфі [2]. Цей підхід стимулював дослідження мови як динамічної системи, що враховує зовнішні чинники.

Теоретичне обґрунтування моделі системного аналізу дієслова в англійській мові опирається на принципи взаємозв'язку, багатоплановості, багатовимірності, ієрархічності та динамічності з врахуванням функційного підходу.

Системно-функційна лінгвістика підкреслює зв'язок мовної системи із контекстом. Система визначається як множина взаємодіючих одиниць, які виконують певну функцію. Дієслово розглядається через призму його системно-функційних особливостей, потенціал до створення шаблонів та конструкцій. Найвищий рівень системної абстракції – це семантика, пов'язана з когніцією, яка вивчається через текст.

Взаємозв'язок системних елементів визначається різними відношеннями всередині системи, але також залежить від зовнішніх чинників. Дослідження дієслова потребує аналізу його лексико-семантичних, граматичних та прагматичних характеристик. Багатовимірний підхід враховує варіативність дієслова.

Системам характерна емергентність – виникнення нових властивостей внаслідок об'єднання елементів. Не виняток і мовна система. Емергентність проявляється в створенні дієслівних шаблонів та конструкцій, які функціонують як єдине ціле.

Ієрархічна організація системи дозволяє їй отримувати інформацію з навколишнього середовища – (кон)тексту. Вертикальна організація системи мови відповідає ієрархічній організації людської когнітивної системи та є підставою для побудови ментальної моделі дієслова. Різні ієрархічні рівні системи породжують закономірності різного порядку.

Функційний підхід до розуміння системи ґрунтується на її цілеспрямованості, телеологічності. Текст є продуктом вибору з великої системної мережі з метою реалізації певної функції [4].

Викладені теоретичні засади підкреслюють важливість розуміння мовної системи як структурно-функційної єдності. Це відкриває шлях до конструювання ментального портрету дієслова в англійській мові, що фіксує потенціал його значення. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку ефективних моделей системного аналізу дієслів як окремих одиниць і як класу дієслова в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / перекл. з франц. А. Корнійчук, Т. Тищенко. Київ : Основи, 1998. 324 с.
2. Bertalanffy L. von, General System Theory – A Critical Review. *General Systems*. 1962. Vol. VII. P. 1–20.
3. Goldberg A.E. *Explain me this: Creativity, Competition, and the Partial Productivity of Constructions*. Princeton / Oxford : Princeton University Press, 2019. 195 p.
4. Halliday M.A.K., Matthiessen C. *Halliday's Introduction to Functional Grammar* (4th ed.). Oxon : Routledge, 2014. 808 p.
5. Langacker R. W. *Nominal Structure in Cognitive Grammar*. The

Ковальчук Наталя Миколаївна

кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ТЕМАТИЧНА ТИПОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ АБРЕВІАТУР У ГАЛУЗІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Це повідомлення розглядає систему тематичних груп (ТГ) англомовних аббревіатур трьох категорій: “студенти, учні та їхні рівні засвоєння іноземної мови”, “мова як мета навчання або дослідження” і “умови навчання та викладання”. Згадані аббревіатури можна об'єднувати у певні групи за різними ознаками, наприклад, за семантичним принципом. У цьому повідомленні такі групи називаються тематичними, а до складу кожної з них входить певна кількість одиниць, що мають спільну приналежність до певної теми, незалежно